

אלא, על כרחך, הוכיח רבא, שיש לנו לומר "גיטו וידו באין כאחד".

ואם כן, הכא נמי, בגט אשה שזרק לה בעלה לתוך חצרה, אמרינן "גיטה וחצרה באין כאחד".⁽¹²⁾

ומביאה הגמרא מעשה בההוא שכיב מרע

קידושין [כב ב] ששחרור בשטר של עבד כנעני, נעשה על ידי עצמו, שהעבד עצמו מקבל את השטר בידו מרבו.⁽¹¹⁾

ועל זה הקשה רבא: הלא יד עבד כיד רבו, שהיד עצמה קנויה לרבו ונמצא שלא יצא הגט מרשות רבו?

באין כאחד, והכא נמי, על ידי שטר המתנה נעשה החצר של שמעון, ושטרו וחצרו באין כאחד.

וכתב, שלאחר העיון נראה, שבכגון זה אינו זוכה המקבל, כיון שהחצר והשטר עדיין של הנותן, ואיך יזכה בו המקבל. ודוקא לגבי גט אשה ועבד, ששם אין צריך שהאשה והעבד יזכו בגט בתורת זכיה וקניה אלא די בנתינה בלבד [שהרי אפשר לגרש ולשחרר אפילו בעל כרחם], אך אי אפשר לאדם לזכות בעל כרחו. ולכן אמרינן שעל ידי הגט נעשה החצר שלה והיד נעשה של העבד ונתקיימה הנתינה. אבל בשטר מתנה, הרי צריך שהמקבל יזכה בשטר בתורת זכיה וקנין גמור, ולכן לא שייך לומר שטרו וחצרו באין כאחד, לפי שכל זמן שלא זכה בשטר מתנה אין כאן חצר, ואם כן אין כאן לא שטר ולא חצר.

והחזון איש כתב חילוק פשוט ביותר, שהרי באשה גוף החצר הוא שלה, אלא שהוא משועבד לבעלה לזכויות החצר, ועל ידי הגירושין פקע שיעבודו, ומשפקע שעבודו נשאר החצר שלה, וזה המובן של "גיטה וידה באין כאחד". וכן ביד העבד אינו צריך לזכות מהאדון את ידו, אלא נפקעת רשות אדוניו מעליו, וממילא ידו לעצמו, ולכן אמרינן גיטו וידו באין כאחד. אבל בשטר מתנה, שהחצר עצמה שייכת לנותן, אינו יכול המקבל לזכות בה על ידי השטר שבתוכה מדין שטרו וחצרו באין כאחד.

ורבינא הקשה לרב אשי, אם כן, למאן דאמר "קנין פירות לאו כקנין הגוף דמי", אין ראייה מיד האשה לחצרה, לפי שיד האשה לא קנויה לבעל, ולפיכך היא זוכה בגט, מה שאין כן חצרה שהוא רק משום רשות, והרשות היא של הבעל, ולדבריו, מנא לן לומר "גיטה וחצרה באין כאחד"?

והשיב לו רב אשי שרבא קשיא ליה גם מיד עבד, ששם לכולי עלמא היד עצמה שייכת לאדון, ובכל זאת הוא משתחרר על ידי קבלת שטר השחרור בידו, ומוכח שגיטו וידו באין כאחד.

11. ויש שם [כב ב] מאן דאמר שאחרים זוכים עבורו את השטר שחרורו, והוא עצמו אין לו יד לקבל השטר, דלא אמרינן גיטו וידו באין כאחד לגבי עבד.

12. כתב הקצות החשן [ר ה], שיש להסתפק בראובן שנתן שטר מתנה לשמעון על ביתו, ולא נתן לו את השטר בידו, אלא הניחו בתוך ביתו, ואמר לו הריני נותן לך את הבית עם השטר מתנה שבתוכו. האם אמרינן "חצירו ושטרו באין כאחד" כמו שאמרינן לגבי גט אשה.

והיינו, שהרי למרות שבשעה שהבעל זרק לה את הגט לתוך חצרה עדיין לא היה החצר שלה, בכל זאת היא קונה את הגט והחצר, משום שעל ידי הגט נעשה החצר שלה, ואמרינן גיטה וחצרה